

3 Yr. Degree/4 Yr. Honours 1st Semester Examination, 2023 (CCFUP)

Subject : Sanskrit

1345

Course: SANS1021 (MINOR)

Time: 3 Hours

Full Marks: 60

*The figures in the right hand margin indicate full marks.**Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

1. प्रत्येकात् विभागात् न्यूनतया प्रश्नत्रयं स्वीकृत्य दशप्रश्नानाम् उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिपिमाश्रित्य समाधीयताम्।
2×10=20

विभाग:- 'क'

- (a) 'आसीत् स दोलाचलचित्तवृत्तिः' – 'स' पदेन कः बोध्यः? कथं स दोलाचलचित्तवृत्तिः अभवत्?
(b) रघुवंशस्य चतुर्दशसर्गस्य विशेषनाम किमस्ति? 'वैदेहिबन्धुः' कः आसीत्?
(c) 'ततार सन्धामिव सत्यसन्धः' – कः खलु सत्यसन्धः? अस्य श्लोकस्य अन्तर्निहितार्थः स्पष्टीक्रियताम्।
(d) सीतापवादः पौरैषु कथं सञ्चारितः जातः?
(e) 'द्विपेन्द्रः' कः? 'द्विपेन्द्रः' किं न सहते?

विभाग:- 'ख'

- (a) 'निहन्ति दण्डेन स धर्मविप्लवम्' – अस्य श्लोकस्य अन्तर्निहितार्थः निरूप्यताम्।
(b) 'न बाधतेऽस्य त्रिगणः परस्परम्' – अत्र 'त्रिगणः' इति शब्दस्यार्थः स्पष्टीक्रियताम्।
(c) 'किरातार्जुनीयम्' इति काव्यं केन विरचितम्? काव्येऽस्मिन् कति सर्गाः विद्यन्ते?
(d) सन्धिविच्छेदः क्रियताम् –
(i) वसूपमानस्य
(ii) भियस्त्वदेष्यतीरहो
(e) के राज्ञां हितैषिणः?

विभाग:- 'ग'

- (a) शिशुपालवधस्य सर्गसंख्याः कति?
(b) नैषधचरितस्य नायिका-नायकौ कौ स्तः?
(c) अश्वघोषस्य समयकालः कः? सः कस्य सभाकविः आसीत्?
(d) कुमारसम्भवस्य उत्सः कः भवति?
(e) भट्टिकाव्यस्य मुख्यरसः कः भवति?

2. निम्नलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नचतुष्टयं लिख्यताम्। तन्मध्ये प्रश्नद्वयं अवश्यमेव संस्कृतभाषया लिख्यताम्। 5×4=20

(a) अर्थः लिख्यताम् —

अर्थ लेखो —

अवैमि चैनामनघेति किन्तु लोकापवादो बलवान् मतो मे।

छाया हि भूमेः शशिनो मलत्वेनारोपिता शुद्धिमतः प्रजाभिः॥

(b) अर्थः लिख्यताम् —

अर्थ लेखो —

द्विषां विघाताय विधातुमिच्छतो रहस्यनुज्ञामधिगम्य भूभृतः।

स सौष्टवौदार्यविशेषशालिनीं विनिश्चितार्थामिति वाचमाददे॥

(c) सप्रसङ्गं व्याख्यायताम् —

सप्रसङ्ग व्याख्या लेखो —

(i) स किंसखा साधु न शास्ति योऽधिपं हितान्न यः संश्रुणुते स किंप्रभुः।

सदानुकूलेषु हि कुर्वते रतिं नृपेष्वमात्येषु च सर्वसम्पदः॥

अथवा, / अथवा,

(ii) साऽहं तपः सूर्यनिविष्टदृष्टिरूर्ध्वं प्रसूतेश्चरितुं यतिष्ये।

भूयो यथा मे जननान्तरेऽपि त्वमेव भर्ता न च विप्रयोगः॥

(d) भावसम्प्रसारणं कुरु —

भावसम्प्रसारण करो —

(i) यशोधनानां यशो गरीयः।

अथवा, / अथवा,

(ii) अहो दुरन्ता बलवद्विरोधिता।

(e) 'कुमारसम्भवम्' महाकाव्यम् केन विरचितम्? अस्मिन् महाकाव्ये कति सर्गाः सन्ति? अस्य महाकाव्यस्य वैशिष्ट्यानि लिख्यन्ताम्।

'कुमारसम्भवम्' महाकाव्य के रचना करेछेन? এই মহাকাব্যের কটি সর্গ আছে? এই মহাকাব্যের বৈশিষ্ট্যগুলি লেখো।

(f) महाभारतस्य रचनाकालो निरूपणीयः।

মহাভারতের রচনাকাল নিরূপণ করো।

3. अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्नेषु कस्यचित् द्वयस्य उत्तरं प्रदेयम्।

10×2=20

নীচের প্রশ্নগুলির মধ্যে যেকোনো দুটি প্রশ্নের উত্তর দাও।

(a) संस्कृतसाहित्ये रामायणस्य प्रभावः आलोच्यताम्।

संस्कृतसाहित्ये रामायणेर प्रभाव आलोचना करो।

(b) पाठ्यांशानुसारेण सीतया सह लक्ष्मणस्य कथोपकथनं विशदीक्रियताम्। अस्यामुक्तिप्रत्युक्तौ लक्ष्मणस्य यत् चरित्रं प्रकाशितं तत् स्पष्टीक्रियताम्।

पाठ्यांशानुसारे सीतार सङ्गे लक्ष्मणेर कथोपकथन आलोचना करो। এই কথোপকথনের আলোকে লক্ষ্ণণের চরিত্র বিশ্লেষণ करो।

(c) 'नारिकेलफलसम्मितं वचो भारवेः' - विश्लिष्यताम्।

'नारिकेलफलसम्मितं वचो भारवेः'— উক্তিটি বিশ্লেষণ करो।

(d) टीका लिख्यताम् —

টীকা লেখো—

(i) मेघदूतम्

মেঘদূতম্

(ii) भट्टिकाव्यम्

ভট্টিকাব্যম্